

8062

ԿՈՒԹԻՒՆ, ՀԱՍԱԿԵՐ, ԱՄՍԱԳՐԻ

№ 10.

Կ Ա Պ Ո Ւ Մ Ն

Ֆ Ի Օ Ր Է Փ Ե Ր Ի Ն

Ա Ս Ե Ղ

Հեփաթներ

Թ Ի Ֆ Լ Ի Ս

ԷԼԵԿՏՐԱՅԱՐԺ ՏՊԱՐԱՆ ՕՐ. Ն. ԱՂԱՆԵԱՆՑԻ. ՊՕԼԻՑ ?
1910

19 NOV 2010

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ «ՀԱՍԿԵՐ» ԱՄՍԱԳՐԻ

85
4-24

№ 10

Այ

ԿԱՊՈՒՍՆ

ՖԻՕՐԷ ՓԵՐԻՆ

Ա Ս Ե Ղ

Հեփաթեր

1002
6930

Թարգմ. Սա. Լիս.

Թ Ի Ֆ Լ Ի Ս

ԷԼԵԿՏՐԱԶԱՐԴ ՏՊԱՐԱՆ ՕՐ. Ն. ԱՂԱՆԵԱՆՑԻ. ՊՈԼԻՑ 7
1910

ՖԻՕՐԷ ՓԵՐԻՆ

Լինում են չեն լինում, երկու հարազատ քոյրեր են լինում, պատկուց որբացած: Մեծը գեղեցիկ է լինում՝ պայծառ արևի պէս, բարձրահասակ և կոկիկ՝ բարդու պէս, խիտ, երկար, ոսկեգոյն ծամերով: Փոքրն էլ թէև ոչ նրա չափ գեղեցիկ է լինում, բայց ոչ էլ շատ տգեղ, — կարճահասակ, նիհար և մի ոտքը կաղ: Քոյրը նրան միշտ «կաղլիկ» է կանչելիս լինում:

Պառաւ տատը, որ թոռներին իր տունն էր առել, շատ անգամ ասում էր մեծին, որ այդպէս չը կանչի իր քոյրիկին:

— Խեղճը մի՞թէ մեղաւոր է որ կաղ է: Կաւ չէ որ միշտ նրա երեսոյնը ես տալիս այդ պակասութիւնը:

— Մի՞թէ ճշմարիտ չեմ ասում, որ կաղ է: Ես հօ ինձնից չեմ հնարում:

Եւ չար աղջիկը սկսում էր այս խօսքերի վրա ծիծաղել:

Բան չը կայ, թող ծիծաղէր, «կաղլիկ» կանչէր. փոքրը ուշք չէր դարձնում նրա խօսքերի վրա, կարծես իր մասին ասելիս չը լինէր:

Ամենից վատն այն էր, որ մեծ քոյրը ոչ թէ լեզուով, այլ գործով էլ նրան միշտ վշտացնում էր:

— Կաղլիկ, այս արն, այն արն... Կաղլիկ, արի՛ այստեղ... Կաղլիկ, վազիր այս ինչ տեղ, ինձ համար այս ինչ բանը բեր...

Մի բոպէ հանգիստ չէր տալիս խեղճին: Իսկ ինքը որ ասես բան չէր շինում, չէր ուզում իր փափիկի, սպիտակ ձեռները կեղտոտի: Կամ հայելու մէջ էր նայում, կամ լուսամուտին տիտիկ անում, թէև տատը յաճախ դրա համար նրան **յանդիմանում էր:**

— Էտ ունի ճամփան ես պահում, որ էտտեղ բազմել ես:

— Թագաւորի տղին, — ասում էր աղջիկը:

Եւ այս խօսքերը նա բոլորովին հանաքով չէր ասում: Վաղուց է որ մտքում դրել էր, որ թագաւորի որդին, որը իրենց տան առջևից էր անցնում որս գնալիս, մի օր անպատճառ պիտի իրեն նկատի, իր գեղեցկութիւնից հիանայ ու իր հետ պսակի: Առաւօտները, երբ թագաւորի տղան որսի էր գնում իր ծառաներով շրջապատւած, աղջիկը աչքը չէր հեռացնում նրանից և գլուխը այնքան էր դուրս հանում լուսամուտից, որ ոսկեգոյն խիտ մազերը քամին ծածանում էր դրօշակի պէս, միայն թէ տղի աչքը մի կերպ իր կողմը դարձնէր, բայց տղան չէր էլ նկատում աղջկան և ետ չէր նայում:

Նա ձին չափ ձգած՝ արագ սլանում էր լուսամուտի մօտից, անապառ աղջկան յուսախաբ թողնելով: Բայց աղջիկը միշտ ինքն իրեն մխիթարում էր:

«Վաղը անպատճառ ինձ կը նայի: Մէկ որ նայէր, ամեն բան լաւ կերթայ և թագաւորի հարս կը լինեմ»:

Բարեկութիւնը սովորաբար նա իր քրոջիցն էր հանում: Այն տեղն էր հասնում, որ մինչև անգամ սկսում էր ծեծել նրան, երբ թւում էր իրեն **թէ քոյրիկը շտապով չի կատարում իր հրամանները:**

Մի առաւօտ, չարացած վեր կենալով իր անկողնից, նա կոպիտ ձայնով կանչեց.

— Կաղլիկ, գնա՛ շուտով, ինձ համար կաթ գնիր: Շուտ վազիր, կաղլիկ:

Խեղճ կաղլիկը փողոց շտապեց և կաղալով դիմեց կաթնատուն, մէկ էլ փողոցի անկիւնի ետևից արագ, ձին քշելով երևաց թագաւորի տղան իր ընկերների ու ծառաների հետ:

Աղջիկը այնպէս վախեցաւ, որ սօթ ընկաւ և գետնին փուկեց: Նրա ձիչը լսելով, թագաւորի որդին ժամանակին ձիու գլուխը պահեց, կանգնացրեց և այսպիսով փրկեց աղջկայ կեանքը: Իսկոյն նա վայր թռաւ ձիուց, օգնեց խեղճին ոտքի ելնելու և հոգատարութեամբ հարցրեց.

— Մի տեղդ հօ ցաւ չը տւի:

Եւ տեսնելով որ աղջիկը կաղում է, կարծեց թէ վայր ընկնելուց էր եղել այդ: Այն ժամանակ նա աղջկայ թերի տակից բռնեց, հասցրեց մինչև կաթնատուն և յետոյ այնտեղից մինչև տուն:

Մեծ քոյրը արդէն արագ իջնում էր սանդուխտից, որ այս աշող դէպքը ձեռքից բաց չը թողնի: Հաւատացած էր որ թաղաւորի տղան այժմ արդէն իրեն նկատելու է, և պատրաստուում էր երիտասարդին շնորհակալութիւն յայտնել ու կրկնում էր արդէն այն խօսքերը, որով պիտի նրան դիմաւորէր, նոյնիսկ արդէն մտածում էր թէ ինչպէս աւելի դեղեցիկ նրան զուլի տայ: Բայց երբ ցած իջաւ, թաղաւորի տղան արդէն ձին էր նստել ու անհետացել էր միւս փողոցում:

Երեակայեցէք, թէ ինչպէս նա զայրացաւ: Ամբողջ օրը ոչ մի բանից բաւական չէր, ոչ մի բանով չէր կարելի սիրտը շահել: Ամեն բոպէ կատաղած կանչում էր:

— Կաղլիկ, կաղլիկ: Անճոռնի կաղլիկ:

Խեղճը սկսեց լաց լինել:

— Սիրտդ մի կոտրի, — ասում էր տատը. —

Աստուած քեզ կօգնի:

Տատը, որ շատ պառաւ էր, շուտով հիւանդացաւ ու տեղերը մտաւ: Զգալով որ մահը մօտենում է, կանչեց մեծ թոռանն ու ասաւ:

— Բո խնամքին եմ թողնում խեղճ քրոջդ: Այսուհետեւ, երբ ես էլ չեմ լինի այս աշխարհիս երեսին, աւելի բարի եղիր նրա հետ: Նա սիրող և բարի հոգի ունի և իզուր ես նրա վրա չարանում: Մէկ բան էլ եմ խնդրում քեզանից մի կանչի նրան «կաղլիկ»:

— Բայց միթէ ուղիղ չէ որ նա կաղ է, — պատասխանեց թոռը, — ես հօ չեմ այդ հնարել:

— Գիտե՞ս ինչ. կը գայ մի օր, երբ ինքը կուզենաս լինել կաղլիկի տեղը:

Եւ տատը մեռաւ:

Երբ աղջիկները մնացին մեն-մենակ, աւագ քոյրը աւելի սկսեց քիթը վեր քաշել, իրեն ամբողջ տան տէրը համարելով: Եթէ տատը խնդրած լինէր աւելի պահանջող ու անարգար լինել դէպի կրտսեր քոյրը, դրանից վատ վարւել չէր կարողանայ: Խեղճ կաղլիկը զիշեր ցերեկ արտասուք էր թափում:

Աւագ քոյրը միշտ մետաքսէ շորեր էր հագնում, կրում էր թանկագին մանեակներ, մատանիներ և աղամանտի օղեր, իսկ կաղլիկը պիտի կոշտուկոպիտ շորեր հագնէր, խփրից կարւած: Եւ տան մէջ ամեն բոպէ կարելի էր լսել.

— Կաղլիկ, էյ կաղ անպիտան: Կաղ վհուկ:

Խեղճը անտրտունջ կատարում էր մեծ քրոջ բոլոր հրամանները: Միայն գիշերներով, իր նեղ-

լիկ, մութ խցիկում, նա սկսում էր կամաց-կամաց լաց լինել սև աղերսել.

—Տատի, տատի ջան, խղճա՛ ինձ, տատի:

Մի օր առաւօտ, սանդուխտից իջնելիս, նա աստիճաններից մէկի վրա տեսաւ մի բան, որ մէկ տնգամից ջոկել չը կարողացաւ: Նա վերցրեց այդ բանը և տեսաւ որ մի ճմռած, ոտնակոխ արած ալ ծաղիկ է, որից հրաշալի հոտ էր բուրում, կարծես դրախտի անուշահոտութիւնը լինէր: Աղջիկը վրայից փռնին և կեղտը թափ տաւ, թերթիկներն ուղղեց ու ցողունը և ծաղիկը իր կրծքին ամրացրեց: Կաթնատնից տուն վերադառնալով, նա ծաղիկը դրաւ մի ջրամանի մէջ սեղանի վրա իր խցում և երբեմն գալիս էր նրան նայելու: Այդ ջրամանի մէջ ծաղիկը կարծես կենդանացաւ և ամբողջ սենեակը լցրեց անուշահոտութիւնով:

Երբ մեծ քոյրը պոռում էր—«Կաղլիկ: Ան. պիտան կաղլիկ: Կաղ վնուկ»,—խեղճը, ինքն էլ չիմանալով թէ ինչու, գալիս էր իր ծաղիկին մտիկ տալիս և իրեն մխիթարւած էր զգում:

Կէս գիշերին մօտ, անկողին մտնելիս լաց եղաւ և ասաւ.

—Տատի, տատի ջան, խղճա՛ ինձ, տատի:

Յանկարծ, լսեց մի բարակ-բարակ ձայն, որ մեղմ և քնքուշ շշնջում էր.

—Ես անպատճառ կը հոգամ քո մասին, անպատճառ կը հոգամ:

Աղջիկը վախեցաւ և ճրագը վառեց: Բայց սենեակում մարդ չը կար: Եւ այդ ձայնը տատիկի ձայնը չէր:

—Երեւի ականջիս սխալ թւաց:

Եւ աղջիկը մոմը հանգցրեց ու քնեց:

Միևնոյնը կրկնեց մի քանի գիշեր իրար ետևից: Բայց այժմ աղջիկը չէր վախենում, երբ լսում էր այդ բարակ, բարակ, մեղմ ու քնքուշ ձայնը, որը կարծես հեռուից էր գալիս: Մինչև իսկ մէկ անգամ, գիշերը նա այնքան արիացաւ, որ հարցրեց.

—Աստծու սիրուն ասա՛ ինձ, թի՛ ես դու: Արդեօք տատիկիս ձայնը չէ՞ս:

Բայց պատասխան չը ստացաւ:

Արդէն մի ամիս էր անցել, իսկ ալ ծաղիկը ջրամանի մէջ մնում էր միշտ թարմ ու կանաչ, կարծես նոր էին պոկել: Ջրամանի մէջ աղջիկը ջուրը օրէնք երկու անգամ էր փոխում: Նա շատ զարմանում էր, որ ծաղիկը այնպէս երկար էր թարմ մնում, և սկսեց մտածել, կախարդած հօջէ՞ և նրա ձայնը չէ՞ արդեօք, որ ամեն գիշեր ինքը լսում է:

Դրա համար էլ յաջորդ գիշերը, հէնց որ լսեց՝ «ես կը հոգամ քո մասին», նա իսկոյն հարցրեց:

—Աստծու սիրուն հարցնում եմ քեզ, հիմա դու:

Բայց կրկին պատասխան չը ստացաւ:

Առաւօտեան աղջիկը, զարթնելով, սկսեց աջ ու ձախ շօշափել, որ շորերը գտնի: Գտնելով իսկոյն նկատեց որ կտորը բոլորովին ուրիշ է: Նա բաց արաւ լուսամուտի փեղկերը և ի՞նչ տեսաւ: Աթոռի վրա անկողնու մօտ ծալած դրւած էր բոլորովին նոր մի շոր, այնպէս շքեղ ու զարդարուն, որ խեղճը մի քանի րոպէ կանգնած մնաց բերանը բաց, չը համարձակւելով ձեռք տալ այդ շորին:

Ինքը հագաւ իր բոլորովին հին, մաշւած շորերը՝ արմունկները կարկտնած, իսկ այդ գեղեցիկ, տօնական շորը պահեց պահաբանում, քրոջ աչքից հեռու:

Միւս առաւօտ աղջիկը զարթնելով էլի որոնում էր շօշափելով իր հին շորը, բայց նկատեց որ կտորը բոլորովին ուրիշ է: Նա բաց արաւ լուսամուտի փեղկերը և ի՞նչ տեսաւ: Աթոռի վրա անկողնի մօտ ծալած դրւած է մի ուրիշ նոր շոր, առաջինից աւելի գեղեցիկ և աւելի թանկագին, հէնց այնպիսին, ինչպիսին կը սաղէր մի թագուհու:

Որոնելով իր սնդուկում, նա գտաւ մի աւելի հին ու կարկտնած շոր քան թէ այն էր, որ ամեն օր գործ էր անում, և հագաւ:

Իսկ նոր շորը պահեց պահաբանում քրոջ աչքից հեռու:

Իսկ քոյրը, որը նրա վրա ոչ մի ուշադրութիւն չէր դարձրել նախորդ օրը, տեսնելով հիմա նրա վրայի պատառոտած և մաշւած շորը, սկսեց նրան հայհոյել:

—Կեղտոտ կաղիկ, ի՞նչ արիւ երեկւայ շորդ:

—Տւի լւանալու:

Քոյրը բաւականացաւ այս պատասխանով և նստեց լուսամուտի մօտ:

Մի քանի ժամանակից ի վեր նկատել էր, որ թագաւորի տղան, ձիով տան մօտից անցնելիս, նայում էր իրենց պատուհաններին, կարծես մէկին որոնելիս լինէր ու չէր գտնում:

Նա աչքը ման էր ածում բոլոր լուսամուտներով, ապա դժգոհ ցած խոնարհում:

«Գուցէ ստիպւած է այնպէս անել իբր թէ ինձ չի նկատում, իր հօրից, թագաւորից վախենալով»,—մտածում էր սնափառ աղջիկը:

Եւ օրէցօր նրա գոռոզութիւնը մեծանում էր:

Հէնց այդ օրն էլ թագաւորի որդին, նրանց տան մօտից անցնելիս, ըստ սովորութեան աչքը բարձրացրեց դէպի լուսամուտները, կարծես մէկին որոնելիս լինէր ու չէր գտնում, յետոյ դժգոհ ցած խոնարհեց, ձիուն խթեց և արագ սլացաւ:

Այդ բանից յետոյ մեծ քոյրը այնքան ան-

տանելի, չարացած էր վարւում կաղի հետ, որ խեղճը սկսեց լաց լինել և կանչեց:

— Ախ տատի ջան, դու ինձ բոլորովին մոռացար:

Իսկ մեծ քոյրը կատաղած օձի պէս ֆըշշում էր:

— Մէկ սպասիր, ես քեզ տատի ցոյց կը տամ:

Եւ այնպէս սկսեց ծեծել, որ խեղճի մարմինը քանի քանի տեղ կապուտակեց:

Գիշերը կաղիկը սկսեց լաց լինել և կրկնել.

— Տատի, տատի ջան, գոնէ դու իմ մասին հոգա:

— Կը հոգամ, անպատճառ կը հոգամ, — պատասխանեց ձայնը:

Առաւօտը դարձնելով խեղճ աղջիկը սկսեց շօշափելով իր շորը որոնել և նկատեց որ կտորը ուրիշ է: Փեղկերը բաց արաւ, և ինչ տեսնի: Աթոռի վրա, անկողնի մօտ նորից ծալած դըրձած էր մի նոր շոր, երբորդը ամբողջովին ոսկեկտոր և ականազարդ: Հազիւ թէ թագուհին մի այդպիսի շոր ունենար:

Այս անգամ իզուր էր էլի մի հին շոր որոնում իր սնդուկի մէջ: Կաղիկը տեսաւ, որ էլ հագնելու բան չունի:

«Ի՞նչ անեմ, որ քոյրս չը նկատի»:

Աղջիկը չէր համարձակւում իր երեք նոր շորերից մէկն ու մէկը հագնել. այնքան շքեղ ու պճնազարդ էին:

Մինչդեռ այսպէս մտածում էր, մեծ քոյրը գոռում էր:

— Կաղիկ, անպիտան կաղիկ: Հօ չէս խլացել, վհուկ:

Եւ կատաղած մէկ էլ ներս ընկաւ սենեակը:

Բայց տեսնելով մի այդպիսի, իսկ թագաւորական շքեղ շոր, կարծես տեղնուտեղը քարացաւ:

— Այդ ում շորն է:

— Չը գիտեմ:

— Ո՞վ տաւ քեզ:

— Չը գիտեմ:

— Ինչո՞ւ միայն տակի շորով ես:

— Ուրիշ հագնելու բան չունեմ... Իմ շորը տարել են:

— Անպիտան կաղիկ, չը լինի՞ թէ կարծում ես որ կարող ես խաբել ինձ:

Քրոջը հանգստացնելու համար խեղճ աղջիկը շտապեց նրան պատմել թէ ինչպէս եղաւ այդ ամենը: Պատմեց և՛ ալ ծաղկի մասին, և՛ այն ձայնի մասին, որ ամեն գիշեր լսում էր, և՛ ուրիշ երկու շորերի մասին, որ գտել էր աթոռի վրա անկողնի մօտ իր հին շորերի փոխարէն, և ցոյց տաւ շորերը:

Բայց քոյրը չէր ուզում հաւատալ:

— Անպիտան կաղիկ, չը կարծես թէ կարող ես ինձ յիմարացնել:

Եւ բոլոր շորերն ու ալ ծաղիկը ծաղկամանով խլեց տարաւ իր սենեակը.

Կաղիկը հագաւ քրոջ հին շորը. այդ շորը վրան այնքան լայն էր, որ խեղճը աւելի տգեղ էր երևում, քան թէ իսկապէս էր:

— Ես ինքս ամեն բան կը փորձեմ, տասա քոյրը:

Եւ յաջորդ գիշերը, մոմը հանգցնելով, շնջաց.

— Տատի, տատի ջան, հոգա իմ մասին:

— Կը հոգամ, անպատճառ կը հոգամ, — պատասխանեց ձայնը.

Աղջիկը սաստիկ զարմացաւ:

— Ուրեմն կաղիկը սուտ չէր ասում, — մտածեց նա:

Զարթնելով առաւօտեան՝ նա շօշափելով ուրոնում էր իր շորը: Իսկոյն նկատեց որ կտորը ուրիշ է: Փեղկերը բաց արաւ և ի՞նչ տեսնի:

Աթոռի վրա անկողնի մօտ ծալած դրած է հին, շատ հին չթէ մի շոր, պատռտած ու կարկրտնած: Իսկ պահարանում, որտեղ նա կախ էր արեւ երեք հարուստ և շքեղ շորերը, մէկը պակաս էր, ամենալաւը:

— Ախ, կաղ վհուկ: Այդ քո արածն է:

Եւ չար աղջիկը սաստիկ ծեծեց իր խեղճ քրոջը, այնքան որ մարմինը քանի քանի տեղ կապուտկեց:

Եւ այնուամենայնիւ էլի մէկ անգամ ուզում էր բախտը փորձել:

— Տատի, տատի ջան, հոգա իմ մասին:

— Կը հոգամ, անպատճառ կը հոգամ:

Մեծ քոյրը յուզմունքից ամբողջ գիշերը չէր քնած և անշափ ուզում էր, որ շուտով լուռանայ և կարողանայ տեսնի, չը լինի՞ թէ միևնոյն բանն է կատարւել, ինչ որ նախորդ օրը:

Բայց աւելի վատ բան պատահեց. Աթոռի վրա անկողնի մօտ նա գտաւ հին, փթած կեղեւից կարած մի շոր: Իսկ պահարանի մէջ նորից պակաս էր մէկը թանկագին շորերից:

— Ախ, կաղ վհուկ: Այս քո արածն է:

Եւ նորից ծեծեց հա ծեծեց խեղճին, այնքան որ մարմինը քանի քանի տեղ կապուտկեց:

Յամառութիւնից չար աղջիկը էլի մէկ անգամ ուզում էր փորձել: Բայց յաջորդ առաւօտ ոչ միայն ոչինչ չը գտաւ ոչ աթոռի վրա, ոչ պահարանում, բայց և կարմիր ծաղիկն էլ անհետացել էր ջրամանից, միայնակիսի զգուշի հոտթողնելով սենեակում, որից ուղղակի սիրտը խառնում էր:

— Ախ, կաղ վհուկ: Այս ամենը քո արածն է:

Եւ նորից ծեծեց հա ծեծեց խեղճին, այնքան որ մարմինը քանի քանի տեղ կապուտկեց:

Մի օր էլ չէր անցել այդ բանից յետոյ, որ

լուր տարածւեց թէ թագուհին մեծ կորուստ է ունեցել, չէին կարողանում գտնել նրա մեհնա-
թանկագին շորերից երեք ամենագեղեցիկները:
Ամբողջ պալատը իրար անցաւ: Թագաւորն ու թա-
գուհին զայրացած էլ չէին գիտի թէ ինչ անեն.
վախեցած պալատականները գլուխը կորցրել էին:
Թագաւորը բոլորին խորհրդի հրաւիրեց:

— Եթէ երեք օրից գողին չէք գտել, բոլո-
րիդ էլ կողքէկողք կախ կը տամ:

Արդէն երկու օր էր անցել և խեղճ նազիր
վեզիրներն արդէն ձեռքը պարանոցներին էին տա-
նում թէ արդեօք գլուխները դեռ վրաներն է,—
բայց գողի հետքն անգամ չէր երևում.

Եւ թագաւորը յայտարարեց:

— Վաղը առաւօտեան կը հրամայեմ բոլո-
րիդ կողքէկողք կախ տալ:

Նազիր-վեզիրները որոշեցին քաղաքի դար-
պասների մօտ պահապաններ կանգնեցնել և բո-
լոր տները խուզարդել: Ոստիկանները ամեն տեղ
տակն ու վրա արին, բայց ոչինչ չը գտան:

Եկան և երկու քոյրերի տունը: Այստեղ էլ
ամեն բան նայեցին, քրքրեցին և տակն ու վրա
արին, բայց ոչինչ չը գտան: Իսկ մեծ քոյրը
ոստիկաններից ծածուկ կաղի աղանջին էր
փսփսում:

— Սյա դո՛ւ ես, կաղ վհուկ, դո՛ւ ես մեզ խայ-
տառակողը:

Խեղճ կաղիկը այնպէս սարսափեց ոստի-
կաններին տեսնելուց, որ ոչ մի խօսք չէր կա-
րողանում ասել: Միայն ինքն իրան մտքում
կրկնում էր.

— Տատի, տատի ջան, դու ինձ պահապան
լինես: Դու գոնէ ինձ պահապան լինես:

Եւ նոյն իսկ քրոջ համար էլ էր աղաչում
տատիկին:

Ոստիկաններից մէկը, որ իր ընկերներից
աւելի կասկածոտ էր, մեծ քրոջ անկողինը շուռ
ու մուռ տւաւ և ասաւ.

— Ապա քանդեցէք անկողինը:

Անկողնի կարը քանդեցի և բրդի մէջ
պահած գտան թագուհու երեք թանկագին շորերը,
հէնց այն շորերը, որ կաղիկը գտել էր իր
անկողնի մօտ աթոռ վրա:

— Սա է գողը, սա է գողը, — ծւռւում էր մեծ
աղջիկը:

Բայց ոստիկանները երկուսին էլ բռնեցին,
ձեռները կապկպեցին և բանտը ձգեցին: Կաղի-
կը նոյն իսկ լաց լինել չէր կարողանում. նա
շշմած նայում էր իր շուրջը: Իսկ մեծ քոյրը
խելագարի պէս էր: Անդադար կանչում էր.

— Սա է գողը: Սա է գողը:

Բանտում նրանց զանազան խցերում նըս-
տեցրին:

Մթնի մէջ նստած, կաղիկը ձեռները ծա-
լել՝ աղօթում էր.

—Ախ, տատի, տատի ջան, հոգա իմ մասին:

—Կը հոգամ, անպատճառ կը հոգամ:

Խեղճը երեսը դարձրեց այն կողմը, որտեղից լսուում էր ձայնը, և տեսաւ մթնի մէջ ալ ծաղիկը, որ փայլում էր կէծացած ածուխի պէս: Կամաց-կամաց այդ լոյսը մեծանում էր ու մեծանում, այնպէս որ վերջապէս լուսաւորեց ամբողջ սենեակը: Եւ այդ փայլի մէջ երևաց մի չքնաղ կին, որի ոտները գետնին չէին դիպչում: Կարծես, թէ ինքը, թէ իր շորը, թէ ամենը նրա շուրջը հիւսւած էր ամենապայծառ շողերից:

— Ես ֆիօրէ (ծաղիկ) փերին եմ: Ինձ այդպէս են կոչում նրա համար, որ ես մէկ ամիս ապրում եմ իբրեւ մարդ, միւս ամիս իբրեւ ծաղիկ, այդպէս է ինձ վիճակւած: Դու ինձ գետնից բարձրացրիր, մաքրեցիր փոշուց և կեդտից, օրական երկու անգամ ջուրս փոխում էիր և փրկեցիր տանջանքներից ու չարչարանքներից: Իսկ հիմա ես եկայ քեզ փրկելու:

Այս ասելով՝ փերին անհետացաւ:

Առաւօտեան, երբ թագաւորի որդին պատրաստւում էր ձի հեծնելու, տեսաւ գետնի վրա մի ալ ծաղիկ: Նրա ուղեկիցներից մէկը այն է ուզում էր ոտքը տանել և կոխել ծաղիկի վրա:

— Զգոյշ, զգոյշ, — կանչեց թագաւորի տղան: Նա ալ ծաղիկը գետնից առաւ և հիացաւ

նրա՝ խելքը թռցնող անուշադուրեմից:

Իսկոյն յիշեց նա այն կաղիկին, որի պատկերը մտքիցը չէր ընկնում այն օրից, երբ նրան վեր էր քաշել ու կեանքը փրկել, ինչպէս այդ ըոպէին փրկել էր ալ վարդի կեանքը: Այն աղջիկը թւացել էր իրեն այնքան բարի, այնքան դուրեկան... Եւ այն օրից նրան այլ ևս չէր տեսել: Բայց տղան չէր կարող ինքն իրեն բացատրել թէ ինչու էր այնպէս յաճախ նրա մասին մտածում, թէ և միայն մէկ անգամ էր նրան տեսել:

Թագաւորի տղան ալ վարդը անցկացրեց կոճկատեղում և երբ տուն վերադարձաւ, դրաւ մի ջրամանի մէջ իր սենեակում: Եւ այդ ծաղիկի անունը դրաւ «կաղիկի ծաղիկ»:

Գիշերը, երբ ուզում էր արդէն քուն մտնել, յանկարծ նա լսեց ինչ որ ձայն: Իսկոյն մոմը վառեց և ապշած իր շուրջը նայեց. ոչ ոք չէր կար սենեակում:

Մի քիչ յետոյ կրկին լսեց:

— Շըշ... շըշ... շըշ...

— Ո՞վ ես: Ի՞նչ ես ուզում ինձանից:

— Ես ֆիօրէ փերին եմ: Լսիր, լաւ լսիր

Թէ ի՞նչ եւմ քեզ պատմելու: Միայն թէ մոմը մի վառի:

Եւ Ֆէօրէ փերին պատմեց թագաւորի տղին կաղլիկի տխուր պատմութիւնը:

Նրա պատմութեան վերջը տղան լաց եղաւ:

Նա հազիւ սպասեց մինչև որ լուսացաւ, և իսկոյն գնաց ընկաւ հօր ոտները: Նա մէկ մէկ ետ պատմեց Ֆիօրէ փերիի խօսքերը և սկսեց աղաչել:

—Հայրիկ, իմ հայրիկ, թոյլ տուր պսակւեմ այդ աղջկայ հետ: Գո հարսը հէնց այդ խեղճը պիտի լինի:

Թագաւորը ոչ այն էր ասում, ոչ ոչ: Բայց երբ նրան թւաց թէ ժամանակ էր, նա հրամայեց.

—Բերէք այստեղ երկու գողերին էլ:

Ոստիկանները գնացին բանտը նախ մեծ քրոջը բերելու: Հիմա, մազերը գզգզած և չարութիւնից ծուած դէմքով, նա ոչ թէ առաջնայ գեղեցկունին էր, այլ մի սոսկալի վհուկի նման: Ձեռները շղթայեցին և քաշ տւին թագաւորի մօտ:

Յետոյ ոստիկանները գնացին փոք-

րիկին բերելու: Բանտի խցի դուռը բաց անելով նրանք ապշած կանգնած մնացին շեմքին: Մութ, կեղտոտ սենեակը դարձել էր մի հոյակապ ծաղկած պարտէզ և նրա մէջտեղ կանգնած էր կաղլիկը, այնքան գեղեցիկ, որ ճանաչել չէր կարելի. թանկագին և շքեղ շորը հագին, ծաղիկներ էր պոկոտում և հրաշալի փունջեր էր կապում:

—Ահա սա թագաւորի համար, սա թագուն հու, սա էլ թագաւորի տղի համար:

Իսկոյն թագաւորն ու թագունին շտապեցին բանտը որ այնտեղից կաղլիկին դուրս բերեն թագաւորի հարսին վայել պատիւներով:

Հէնց որ մեծ քոյրը նրան տեսաւ, կատաղեց, գժւեց ու կանչեց.

—Ախ, կաղ գող: Դու գողացար այժմ ինձ. նից և թագաւորի տղին: Սև մահով մեռնես, գետինը մտնես, կաղ գող:

Բայց նրա տեղ ինքը կորաւ, որովհետև թագաւորը չուզեց նրան ներել: Թագաւորը սաստիկ զայրացել էլ որ մինչև վերջ չար աղջիկը այնքան դադագած էր իր բարի քրոջ դէմ, մինչդեռ քոյրը միայն այն էր անում, որ աղաչում պատում էր նրան ներել:

Թագաւորի հարս դառնալով, կաղլիկը, որը
կախարդի շնորհիւ դադարել էր որ կաղալուց, այ-
նուամենայնիւ կամենում էր իրեն շարունակեն
«Կաղլիկ» կանչել անցեալի յիշատակին: Նոյն-
իսկ մեծ հանդէսներին, երբ ժողովրդի աչքին
էր երևում, դիտմամբ նազանի ձևացնում էր իբր
թէ ճշմարիտ կաղում է:

Ա Ս Ե Ղ

Կար չը կար մի դերձակ: Ապրում էր միայն
նրանով, որ կարկտնում էր կամ շուռ էր տալիս
մաշած շորը:

Նրա փոքրիկ արհեստանոցի մէջ հազիւ էր
արևի լոյսը թափանցում: Այդ պատճառով նա
միշտ ակնոցը քթին աշխատում էր իր խանութի
դռանը: Երբ նա թեյն էր քաշում, նա երգում էր:

Սև օրս կանցնի,
Արևս վառ լոյս կը տայ,
Ջան, ջան, ջան...

Դերձակը մի աղջիկ ունէր, որ սիրուն էր
արևի շողքի պէս: Նա կռնատ էր, և դա հօր հա-
մար մեծ անբախտութիւն էր: Հարևանները օգ-
նում էին աղջկան տանը. այսօր մէկը, վաղը
միւսն էր գալիս, տունը աւելում, հաւաքում,
աղջկան հագցնում, գլուխը սանրում, երեսը
լւանում, իսկ դերձակը ուտելու ժամանակ պէտք
է ինքը նրա բերանը կտորները դնէր: Եւ ամեն
անգամ քթի տակ փրնթփրնթում էր:

— Կռնատը և անբերան պիտի ծնւի:

Հօր անդադար փընթփընթոցին աղջիկը միայն ժպտում էր և ասում:

— Չէ՞ որ, հայրիկ, ես մեղաւոր չեմ, որ այսպէս աշխատակ եմ ծնւել:

— Ճշմարիտ ես ասում, իմ աղջիկս:

Եւ ծերունին նորից բանի էր նստում և երգում էր:

Սև օրս կանցնի,

Արևս վառ լոյս կը տայ,

Ջան, ջան, ջան...

Իսկ օրէցօր աւելի ծանր ժամանակներ էին գալիս: Ծերունին սկսել էր աչքի լոյսը կորցնել: Ակնոցը արդէն չէր օգնում: Նրա խոշոր-խոշոր կարից կարկատաններն էլ անճոռնի էին երևում, և այդ բանը տեսնելով պատւիրատուները դադարեցին դերձակին գործ տալուց:

— Իմ անուշ աղջիկս, հիմա ի՞նչ պիտի անենք:

— Աստուած ողորմած է:

— Արևս վառ լոյս կը տայ...

Իր հին սովորութեան համեմատ ծերունին խանութը բանալով, ամեն առաւօտ նստում էր դռանը ձեռները ծալած և սպասում էր պատուիրատուներին, որոնք սակայն չէին երևում: Եւ առաջւայ պէս նա միշտ իր երգն էր երգում:

Սև օրս կանցնի,

Արևս վառ լոյս կը տայ,

Ջան, ջան, ջան...

Մի օր անցնում էր մի տիկին, կուսացաւ ու

գետնից բարձրացրեց մի փայլուն ասեղ:

— Այս քի՞ ասեղն է, ծերո՞ւկ:

— Շնորհակալ եմ, տիկին: Բայց ի՞նչ պիտի անեմ ասեղը: Աչքս վատ է ջոկում և չեմ կարողանում այլևս կարել:

Սօսակցութեան ձայնը լսելով դերձակի՝ աղջիկը մօտեցաւ խանութի դռանը:

— Գեղեցկուհի, գոնէ դու առ այս ասեղը:

— Ես ձեռք չունեմ:

— Տես, ես ասեղը քո շորերի մէջ կը ցցեմ:

Լաւ ասեղ է:

— Ախ, այդ միևնոյն է թէ անատամին կադին տան, ասեն թէ ատամով կոտորի: Աշխարհիս երեսին միշտ այդպէս է լինում:

— Յոյսդ մի կորցնի, ծերո՞ւկ:

Սև օրս կանցնի,

Արևս վառ լոյս կը տայ

Ջան, ջան, ջան...

Երգելով այս երգը, տիկինը ծիծաղելով ճամփան շարունակեց և անհետացաւ աղջկայ աչքից:

Մի քիչ յետոյ երևաց մի պատուիրատու բոլորովին պատառ-պատառ եղած, գգգղւած վերարկուն ձեռքին, և առաւ:

— Կարկտնեցէք այս իմ վերարկուն: Ես առաջուց կը վճարեմ: Ահա ձեզ, վաղը կը գամ, կը վերցնեմ:

Դերձակը, տեսնելով փողը, որ հէնց ժամանակին վրա հասաւ, սիրտ չառաւ ասելու, «Ես այլեւ չեմ տեսնում և չեմ կարողանում կարել»։ Նա մնաց զարմանքից բերանը բաց թէ որտե՛տեղից էր այդ բաղդը։

Իսկոյն գնաց բան ման գնելու։ Յետոյ սկսեց ապուր եփել և ինքն իրեն մտածում էր պատւիրատւի մասին։

— Իմ անուշ աղջիկս, իսկ վաղը ի՞նչ պիտի անենք։

— Վաղը կը տեսնենք, քսան ու չորս ժամ դեռ ունենք մտածելու։

Ճաշելով աղջիկը պատահմամբ մտիկ տւաւ վերարկուին ու զարմանքից կանչեց։ Վերարկուն կարկտնած, նորոգւած էր, կարծես բոլորովին նորը լինէր։ Այլ թւքի մէջ ցցւած էր ասեղը։

— Այն տիկնոջ ասեղն է։

Ճիշտ որ, այն ասեղը այլևս աղջկայ շորի մէջ չէր, ուր ցցել էր տիկինը։

— Կամաց, աղջիկս։ Այս ասեղը մեր բախտն է։

Վերարկուի տէրը եկաւ և շատ դո՛ս մնաց գործից. ով որ տեսնում էր այդ գործը, հիւսնում զմայլում էր։

Եւ անա պատւիրատուները սկսեցին լցւել դերձակի խանութը։ Այնտեղ, նստարանի վրա միշտ մի ամբողջ կոյտ էր կիտւած լինում հին, մաշւած, քրքրւած շորերի։ Դերձակը ամբողջ օրը

նստած էր իր դռանը ձեռները ծալած, և երգում։

Սև օրս անցաւ,

Արևս վառ լոյս տւաւ,

Ջան, ջան, ջան։

— Ծերուկ, ապա ո՞վ է քեզ մօտ աշխատում։

— Ո՞վ է աշխատում։ Ե՛ս։

— Դռան առջև նստած, ձեռները ծալած։

— Այո, դռան առջև նստած, ձեռները ծալած։

Երեկոյեան դէմ պատւիրատուները գալիս էին, և միշտ շորերը պատրաստ, նորոգւած էին գտնում։

Կարկատաններն ու նորոգութիւնները այնպէս սիրուն էին արած լինում, որ շորը բոլորովին նոր էր երևում։

— Ծերուկ, ո՞վ է այս գործն արել։

— Ե՛ս, ասում եմ։

— Դռան առջև նստած, ձեռները ծալած։

— Այո, դռան առջև նստած, ձեռները ծալած։

Մի օր թագաւորի տղան՝ իր զինակրի հետ այդ դերձակի խանութի առջևից անցնելիս, տեսաւ նրա աղջկան, որ նստած էր դռան առջև, հօր կողքին։

Տղան հիացաւ աղջկայ գեղեցկութիւնից։

— Ի՞նչ գեղեցիկ է, կարծես թագուհի լինի։

— Բայց կռնատ է, շահէլ տղայ։

—Ախ, ափսոս:

Ամբողջ գիշեր թագաւորի տղան շարունակ մտածում էր դերձակի աղջկայ մասին և միւս օրը կամեցաւ նորից նրան տեսնել: Իր գինակրի հետ միասին նա անցաւ դերձակի խանութի մօտից և երէկւանից աւելի հիացաւ աղջկայ գեղեցկութիւնից:

—Իսկոր թագուհի է: Ափսոս, ինչ ափսոս որ կոնսա է:

Էլի ամբողջ գիշեր թագաւորի տղան մտածում էր դերձակի աղջկայ մասին և միւս օրը նորից կամեցաւ նրան տեսնել: Ձիով դերձակի խանութի մօտից անցնելիս, նա ձին կանգնացրեց:

—Այդ ինչ ես երգում, բարի ծերուկ:

Սև օրս անցաւ,

Արևս վառ լոյս տւաւ,

Ջան, ջան, ջան...

Իսկ այդ միջոցին թագաւորի տղան աչքը չէր հեռացնում աղջկանից:

Դերձակը, որ չը գիտէր թէ դա թագաւորի տղան է, կանչեց.

—Էյ, դու, բարեկամ: Այդ սէմն ես նայում:

—Նայում եմ աղջկադ, որ կարմիր արեգակից գեղեցիկ է:

—Եթէ որ արեգակից գեղեցիկ լինէր, դու կը կուրանայիր:

—Օյ, օյ, օյ:

Թագաւորի տղան ձեռները աչքերին տարաւ: Հէնց որ դերձակը այն խօսքերն էր ասել, տղայի աչքերը մթնել խաւարել էին, նա կուրացել էր:

Ձինակիբը ձեռքից բռնած տարաւ կոյր թագաւորի տղին պալատ ու մէկ մէկ պատմեց բոլորը նրա ծնողներին:

Թագաւորն ու թագուհին զայրացան դերձակի վրա:

—Ծեր կախարդ, բռնեցէք ու թրև տւէք այստեղ:

Խեղճ դերձակին գողից աւելի վատթար կապկըպեցին և թրև տւին թագաւորի մօտ:

—Ձերդ մեծութիւն, ես մեղաւոր չեմ:

—Ծեր կախարդ: Աչքի լոյսը վերադարձրո՞ւմ եր տղին, թէ չէ կենդանի կենդանի խորովել կը տամ քեզ:

Սարսափից խեղճ դերձակը խելքը կորցրել էր.

—Ձերդ մեծութիւն, ես մեղաւոր չեմ:

—Քեզ երեք օր եմ տալիս մտածելու:

Եւ թագաւորը հրամայեց բանտ ձգել դերձակին, թագաւորական պալատի նկուղը:

Ամեն առաւօտ թագաւորը գնում էր այնտեղ դերձակի մօտ և լուսամտի վանդակի միջով ասում էր բանտարկւածին:

—Աչքի լոյսը վերադարձրո՞ւմ մեր տղին, թէ չէ կենդանի կենդանի խորովել կը տամ քեզ:

Արդէն առաջին օրը անցաւ:

—Աչքի լոյսը վերադարձրու մեր տղին, թէ չէ կենդանի կենդանի խորովել կը տամ քեզ: Երկրորդ օրն էլ նոյնպէս անցաւ:

Խեղճ դերձակը բան չէր պատասխանում: Նա միայն արտասուքի հեղեղներ էր թափում, մտածելով իր կոնատ աղջկայ մասին, որից ոչ մի լուր չուներ և որը այժմ պիտի անտէր անտիրական, մենակ մնար աշխարհիս երեսին:

— Խեղճ իմ աղջիկ:

Իսկ թագաւորը ասում էր լուսամուտի վանդակից:

— Աչքի լոյսը վերադարձրու մեր տղին, թէ չէ կենդանի կենդանի խորովել կը տամ քեզ:

Անցան բոլոր երեք օրերն էլ:

— Ձերդ մեծութիւն, ես մեղաւոր չեմ: Ներեցէք, ձերդ մեծութիւն: Գոնէ մեռնելուց առաջ թոյլ տւէք տեսնեմ իմ աղջկայ հետ:

Թոյլտրւեց:

Թագաւորն ու թագուհին, որոնց ականջին հասել էր աղջկայ գեղեցկութեան համբաւը, կամեցան նրան տեսնել, երբ նա պալատը կը դայ:

Չէնց որ աղջիկը դահլիճը մտաւ, որտեղ թագաւորն էր թագուհուն և իր տղի հետ, տղան ուրախութիւնից ծափ տաւ և կանչեց:

— Ես նրան տեսնում եմ: Ես նրան տեսնում եմ: Նրա կողքին էլի մի տիկին կայ:

Թագաւորն և թագուհին կարծեցին թէ

տղան խելագարւել է, որովհետեւ ոչ մի ուրիշ տիկին աղջկայ կողքին չէին տեսնում:

— Ահա նա աղջկայ կողքին է և նրա ձեռքիցն է բռնել:

— Ի՞նչպէս թէ ձեռքից, նա ձեռքեր չունի:

— Իսկ ես տեսնում եմ, որ ձեռքեր ունի: Բայց ձեզ ես չեմ տեսնում:

Թագաւորն ու թագուհին ուզեցին համոզւել՝ ճիշտ է արդեօք որ տղան աղջկան տեսնում է, ստիպում էին աղջկան անց ու դարձ անել դահլիճում ոտքի պճեղների վրա: Եւ տղան հետեւում էր նրան իր կոյր աչքերով ու ասում.

— Ահա նա... Այժմ նա կանգնած է պատուհանի մօտ... Ահա գլուխ է տալիս... Այժմ նստեց յատակին... Հետո եկած տիկինը միշտ նոյնն է անում, ինչ որ նա:

Ապշեցին թագաւորն և թագուհին և չը գիտէին թէ ինչ մտածեն այդ հրաշքի մասին:

— Ասա մեզ, գեղեցկուհի, ռի՛ է այն աներևոյթ տիկինը, որը քեզ ման է ածում:

— Ձը գիտեմ, ձերդ մեծութիւն, ես մենակ եկայ պալատ... Օյ, օյ, օյ:

Աղջիկը յանկարծ զգաց սաստիկ ցաւ այնտեղերում, որտեղ պիտի ձեռներ լինէին:

— Օյ, օյ, օյ, — կանչում էր նա:

Եւ ահա ամենքի աչքի առջև երևացին սկզբում մասների ծայրեր, յետոյ ձեռքի թաթեր, յետոյ

արմունկները, յետոյ կամաց կամաց ձեռները, մինչև ուսերը, գեղեցիկ, ձիւնանման ձեռները:

Մի կողմը հրելով թագաւորին և թագուհուն՝ նրանց տղան գլխապատառ վազեց աղջկայ մօտ, արագ բռնեց նրա ձեռներէից և սկսեց նրանով իր աչքերին շփել:

— Հրաշալի ձեռներ, բժշկեցէք ինձ:

Բայց նա ի զուր էր շփում իր աչքերին:

— Կամաց, — ասաւ թագաւորի տղան, — այն տիկինը ինչ որ ասում է:

Այն ամենից յետոյ, ինչ որ իրենց աչքով օրը ցերեկով այստեղ տեսել էին, թագաւորն ու թագուհին մի տեսակ սարսափ էին զգում այդ աներևոյթ տիկնոջ առջև:

— Ի՞նչ է ասում:

— Նա ասում է.

Ձեռներ փափուկ ու սպիտակ,
կոյր աչքերին լոյս կը տաք,
եթէ դառնաք դուք յաւիտեան
Իշխող ձեռներ արքայական:

Պարզ էր, որ եթէ թագաւորի տղան ուզում էր իր աչքի լոյսը վերադարձնել, պէտք է պսակէր այդ աննման աղջկայ հետ:

Թագուհին չարացած էր:

— Պսակի՞ մի դերձակի աղջկայ հետ: Ո՛չ:

Բայց թագաւորը, որ ամբողջ հոգով սիրում

էր իր որդուն, թոյլ չը տաւ որ փերին երկրորդ անգամ կրկնի իր խօսքերը:

— Նրա ձեռները արքայական ձեռներ կը լինեն: Թագաւորի ազնիւ խօսքն եմ տալիս:

Եւ թագաւորի տղի աչքերը աղջկայ ձեռքի շփումից յանկարծ բացեցին ու դարձան առաջւայ պէս պայծառ և գեղեցիկ:

Ի հարկէ դերձակին ազատեցին բանտից և իսկոյն սկսեցին հարսանիքի պատրաստութիւնը տեսնել:

Թագաւորի հարսի պէս հագնւած, իր շքեղ և թանկագին շորերով աղջիկը ձիշտ որ պայծառ արև էր երևում:

Բայց թագուհին չէր կարողանում հանգստանալ այն մտքից, որ իր տղան պսակւում է գերձակի աղջկայ հետ, և հազար ու մի անհամոժ-թիւններ էր սարքում:

Հարսանիքի օրը, առաւօտեան, աղջկան պալատականների աչքում ստորացնելու համար, թագուհին նրան ասաւ.

— Թագաւորի հարս, իմ թագաւորական թիկնոցի վրա մի ծակ կայ: Ի հարկէ ոչ ոք քեզանից լաւ չի կարողանայ նորոգել:

Աղջիկը առանց շփոթւելու, գնաց առաւ տիկնոջ տաճ. ասեղը և ծուռիկ չոքելով՝ սկսեց նորոգել թագուհու թիկնոցը:

Տեսնելով նրա խոնարհութիւնը, թագուհին

սկսեց աղաղակել նրա վրա իսկ թունաւոր օձի պէս:

— Դու ասեղ բռնել չը գիտես, — կանչեց նա և ձեռքիցը քաշեց թագաւորական թիկնոցը:

— Ճշմարիտ է, — պատասխանեց աղջիկը, — ես իմ կեանքում ձեռքս ասեղ չեմ առել:

Իսկ ասեղը այդ միջոցին մնաց թագուհու թիկնոցի մէջ և հարսանիքի հանդէսի ժամանակ թագուհին զգաց որ մէկը կարում է, կարում հա՛ կարում միասին իր ամբողջ զգեստը, այնպէս որ չէր կարող ազատ շարժուել:

Իսկ ասեղը կարում էր հա՛ կարում: Երբ արդէն այլ ևս բան չը կար կարելու, սկսեց շորը վրա կարել թագուհու մարմնին: Թագուհին աշխատում էր զգեստները պատռտել, բայց շորը այնպէս ամուր էր վրա կարած մարմնին, որ անհնարին էր պոկել:

Իսկ ասեղը կարում էր հա՛ կարում... Թագուհին կանչում էր խելագարի պէս. զգում էր թէ ինչպէս ասեղի սուր ծայրը ծակում էր իր մարմինը և ոչ մի բնական դադար չէր անում: Ձեռները, ոտները, ուսերը — ամենը, ամենը կարում էր ասեղը իրարու կարում էր առանց դադարելու, և թագուհու ճիշդ երկինք էր հասնում:

Վերջապէս, էլ չը կարողանալով դիմանալ, թագուհին ընկաւ հարսի ոտները:

— Հարս, իմ սիրելի հարս, ներքի ինձ: Փրկիր ինձ:

Հարսը հասկացել էր որ բարի տիկինն է այդ անողը, և սկսեց աղաչել.

— Բարի տիկին, փրկիր սրան:

Նոր էր բերանից բաց թողել այս խօսքերը, որ ասեղը դադարեց կարելուց, և ամբողջ առաջւայ կարն էլ ինքն իրան քանդւեց:

ՀՀ Ազգային գրադարան

ML0303390

«ՀԱՍՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ»

1. Հեղ. Մելիք-Հայկազեան. Քսան օր գետնի տակ 20 կ.
2. Օսկար Ուայլդ, Պրինցն ու ծիծեռնակը . . . 20 »
3. Ստ. Լիսիցեան. Քաջ ճամփորդներ . . . 25 »
4. Աթ. Խնկոյեան. Գիւղացին ու արջը . . . 25 »
5. Ստ Լիսիցեան. Քաջ զինւորներ, պիես . . . 8 »
6. Ռ. Պատկանեան. Չախու . . . 20 »
7. Ստ. Լիսիցեան. Սուլած գայլը . . . 10 »
8. Կլաւդիա Լուկաշեիչ. Քեռի Մկօ . . . 20 »
9. Կարլ Էվալդ. Երկիրն ու գիսաստղը . . .
10. Կապուան. Ֆիօրէ փերին: Ասեղ . . .

Չորի յաւելում «Հասկեր»-ի

Դիմել՝ գրավաճառներին կամ Թիֆլիս՝ Редакция
„АСКЕРЪ“

